

Tiếc

Có tiếc vì bỏ mất cái thói quen ghi nhật ký thuở đã lâu lâu. Nghĩ như này, nhân sinh bách nghệ. Trăm người thì trăm nghề, trăm cách kiếm sống khác nhau, nhưng chả cứ nghề viết lách chữ nghĩa. Mà hình như từ bé ai cũng có khiếu, có khả năng ghi nhật ký cả. Nhưng có nhiều nguyên cớ đã bỏ mất thói quen ấy.

Có và giữ được những cuốn biên việc, biên chuyện, biên lòng (tâm sự) thì quý. Và chả có cũng không sao. Nhưng tôi dám chắc, bất chợt ngó lại và bắt gặp những vụng dại non nớt này khác một thuở, một thời của mình, ai ai cũng dễ nở nụ cười thông cảm!

Và nữa, những sang chấn lớn nhỏ, kể cả “khủng hoảng” này khác ở tuổi cao niên, tôi cam đoan khi bắt gặp lại miền quá vãng ấy nhiều trường hợp có thể “chữa lành”!

Như đã nói, tôi chả có cuốn nhật ký nho nhỏ nào để mà ngó, ngoái lại cả. Mà thẳng hoặc một quá vãng thương mến chỉ được xuất hiện được hồi tưởng qua những cuộc hồi cố hiếm hoi với bạn bè, người thân.

Chừng như tạm ý thức được cái sự lợi lạc ấy, nên hồi con gái 10 tuổi, tôi đã mua mấy cuốn vở đẹp bắt mắt dặn rằng con nên ghi vào cuốn sổ này bất kỳ những việc những chuyện xảy ra trong ngày. Hoặc vài ngày thì kê biên lại.

Đâu như được vài tháng thì con gái tôi bỏ ngang không tiếp tục việc ghi ghi chép chép ấy. (Giá như ở cái tuổi sắp ngoại tuần của nó có thứ để ngó để ngoái chút nhỉ?)

Rồi con gái nó, cháu ngoại, năm lên 10 tôi cũng lặp lại việc cũ ấy với mẹ nó. Nhưng mọi sự lại cũng không thành!

Chẳng dám đổ riết cho cả một thế hệ, nhưng hình như cái lứa chúng tôi đã không được giáo dục, được trang bị những kiến thức làm bố? Nhất là làm ông? Ám ảnh bởi một thời đói kém tất tả thiếu thốn nên sớm có ý thức cùng quyết tâm rằng không thể để con mình cháu mình thiệt thòi như mình được?

Nổi mừng biết lấy chi cân (Kiều) khi được chứng kiến con cháu mình, ở vào cái tuổi mười, mười hai với sự gắng gỏi lẫn khôn khéo của cha mẹ, về vật chất, chúng chưa phải nhịn đói nhịn thèm hoặc rơi vào cái hoàn cảnh trớ trêu như tuổi thơ của mình!

Nhưng lại chợt giật mình (khi có thời gian chơi với cháu, may không phải trông cháu) quan sát, hỏi han chuyện trò với chúng, hình như ở vào cái thời mười, mười hai ấy mình có một đời sống tuổi thơ hơi khác khác?

Có nên tiếc cho những đứa cháu mình đã bỏ qua, không có hoặc chẳng bao giờ có một quá vãng như mình không nhỉ? Chợt lần ấy vượt, ngộ ra với bạn bè cùng trang lứa rằng “bao giờ cho đến... ngày xưa” họ cười “ông già và lắm cảm thật rồi! Chẳng nhẽ ông lại bắt chúng phải ‘thừa hưởng’ cái quá vãng nhọc nhằn ấy?”

XUÂN BA

Chuyện hang Kênh Sơn

... Tầm chấp tối. Những chiếc xe vận tải quân sự cỡ lớn máy gừ gừ chậm chạp bò vào những con đường dẫn đến hang Kênh Sơn. Những con đường rải đá và đất nện đã được bí mật san đắp từ trước. Những tốp lính vóc dáng to khỏe, khi ở trần, khi quân phục, từ trên xe ào xuống. Nhoáng cái, những thùng đạn nặng trĩu được khuân xuống, lặng lẽ chất lên những con thuyền nan, thuyền gỗ. Cường độ lao động nặng và đơn điệu như thế, nhưng tịnh không có chuyện ồn ào huyên náo. Những con thuyền nặng ắp hòm xiềng từ từ lặng lẽ lướt trên cánh đồng chiêm, thực ra là khúc sông sâu, dẫn vào hang động Kênh Sơn.

Hang Kênh Sơn (giờ gọi là hang Kênh) đó có bốn ngách hang. Ngó bên ngoài cửa rộng chỉ đủ cho ba người chui vào. Nhưng qua cửa hang hẹp ấy òa mở

ra bốn vòm hang khổng lồ. Bốn vòm hang âm ắp xếp lớp thứ tự những thùng đạn vuông vức hoặc tròn, màu sơn xám hoặc xanh. Thùng thì in thứ chữ tượng hình, thùng để trơn. Đủ các thứ, các loại đạn. Nhỏ như 12 ly 7 (12,7 mm) đến các loại trung, cỡ đại 37 ly, 14 ly 5, 57 ly, 100, 105 ly. Đạn pháo phòng không, pháo mặt đất... có tất. Tất bật, nhưng nhịp nhàng trật tự. Thủ kho Võ Bá Cường cùng bốn người lính coi kho vũ khí Kênh Sơn với động thái mau lẹ chuẩn xác. Họ nhanh chóng vào sổ số lượng, chủng loại đạn mới nhập kho. Có chữ ký của bên giao lẫn bên nhận.

Tầm quá nửa đêm về sáng, việc giao nhận mới hoàn tất. Khu vực dẫn vào kho vũ khí hang Kênh trên bến, trên bộ và khúc sông xuôi dẫn vào hang thoát quanh vắng, như thể đêm qua không hề diễn ra cuộc vận chuyển vũ khí đạn dược!

Tầm nửa tháng hoặc trên tháng. Hoặc lâu hơn vài tháng. Có khi tới cả năm. Những hòm đạn các cỡ ấy từ hang Kênh mới lại xuất kho. Chúng lặng lẽ ra đi cũng như lúc đến. Bộ đội công binh nhanh chóng chất lên những chiếc xe *Giải Phóng*, *Hồng Hà* hoặc *Zil 3* cầu xích đỗ ở mé sông có đường thủy ăn thông vào hang Kênh. Những chuyến xe ấy lặng lẽ xuôi về phía chiến trường phía Nam.

Công việc của năm anh lính coi kho Kênh cũng ít bận bịu, trừ những lúc nhập xuất kho. Mỗi bận tâm của họ là phải lùng sục các ngách hang phòng lũ mối

nào đó phát sinh. Có thuốc diệt mối nước bạn viện trợ, phải xịt thường xuyên. Mối nào gặm được đạn? Nhưng thứ thùng gỗ thông chứa đạn là thứ mối ngon của chúng.

Cuộc sống có phần đơn điệu của những người lính coi giữ kho Kênh cứ bình lặng trôi. Nói thanh bình cũng chẳng phải. Không gian u tịch cũng bỗng chốc bị xé toạc cùng nền hang Kênh rung lên bần bật bởi dư chấn của những trận bom Mỹ đánh cầu Đò Lèn và các mục tiêu phía Đường 1A cách hang Kênh chục cây số đường chim bay.

Đợt mưa hồi ấy kéo triền miên. Ngoài trời thì ào ạt nhưng bên trong hang khô ráo yên tĩnh, chỉ tội không khí ẩm sì. Đang say giấc về sáng, chợt Cường bừng tỉnh khi nghe âm thanh loạt xoạt mỗi lúc một lớn. Cường mở mắt. Không hoảng, nhưng ngạc nhiên thấy một đàn khỉ hơn chục con lớn nhỏ đang kéo nhau lết nhích vào một ngách hang. Lại, cửa hang khít rít như thế mà sao chúng vào được? Chúng kéo nhau vào đây làm gì? Từ hồi về coi kho vũ khí, Cường và anh em đã biết được khu vực hang động này là nơi trú ngụ sinh sống của giống khỉ. Đôi lúc thấy chúng nhảy nhót trên các rặng núi đá. Rồi chúng táo tợn mò đến khu vực gần hang. Nhưng không gây phiền toái gì...

Mãi sau này, anh em mới tìm thấy một ngách hang nhỏ ngoằn ngoèo, ăn thông ra ngoài mà lâu

nay không để ý. Chỉ có giống khí tinh ranh mới phát hiện ra cái ngách ấy.

Tìm hiểu thêm, hóa ra không phải lũ khí trú mưa! Từ khi có đợt oanh tạc (ai cũng mong cho chắc là hú họa chứ không phải nhằm vào kho Kênh?) của máy bay Mỹ vào Xí nghiệp vôi đá Kiện gần đó, lũ khí đâm hoảng loạn. Vì bao đời xứ núi đá vôi hang động bình lặng là vậy, nay thoát nhúc óc đỉnh tai vì các loại bom dội xuống lên đá! Chúng dạt rồi chúi mãi vào các ngách hang. Lại thêm cái nạn tầm súng thể thao TOZ8 của một bọn thợ săn lâu nay truy lùng.

Chẳng phải đợi lâu. Vòm hang rộng thênh của mấy anh lính coi kho Kênh trưa ấy có khách. Khách không mời mà đến. Hai gã. Mặt mũi bặm trợn. Lại có cái dáng hao hao lạnh lẽo như... khí. Họ bảo thấy đàn khí xuất hiện ở cái hang này. Và xin phép được hạ thủ.

Ngồi với hai gã thợ săn, Cường tò mò hỏi chuyện...

Họ đang hăm hở thốt ra chuyện... nấu cao khí! Thứ này gọi là cao *Ban Long*. Khí giết thịt. Dem ninh nguyên cả con. Gọi là nấu tồn tính. Ninh sôi sùng sục năm ngày năm đêm với vài vị thuốc Bắc. Sau cô đặc, thái thành từng miếng, từng khẩu như bánh đúc. Bán rất chạy. Rất tốt cho sức khỏe!

Thủ kho Cường nổi cơn cáu tiết. Anh đuổi thẳng cổ lũ săn khí. Nhưng một nỗi lo, nỗi day dứt khác ập đến. Như vậy an ninh của kho vũ khí Kênh đang bị

đe dọa? Mấy anh em lại phải mất công, hết hợp với xã đội của xã bên cạnh lại phối hợp với dân quân du kích tuần tra canh gác, không cho người lạ vào khu vực kho vũ khí sẵn sẵn.

Đám khách không mời mà đến là bầy khí không bỏ đi, mà trú hẩn ở một ngách hang bỏ không bên cạnh. Cậu Thành một lần bắn khoảng ngỏ với thủ kho Cường rằng: Anh em mình là lính! Cũng ám cái mùi súng đạn đấy chứ? Nhưng tại sao lũ khí không ngại mà lại kéo nhau đến ở nhờ? Chúng biết phân biệt kẻ gian người ngay chẳng?

Nhưng niềm vui của thủ kho Thành không được lâu. Một chiều, Thành kêu toáng lên trước nồi cơm nguội lẩn lóc vung vãi. Thủ phạm không ai khác là bọn khí! Hôm sau đây điếm cẩn thận. Lại chèn gạch lên vung. Một nồi cá kho cũng bị khí sục quay lơ.

“Không ổn rồi, anh Cường ạ. Phải đuổi chúng đi thôi!” Nhưng đuổi bằng cách nào? Mà chúng đói khát gì? Ngoài lúc chúng tự đi kiếm ăn, ngô gạo anh em vãi cho đầy.

“Khí sợ nhất là mắm tôm.” Một thủ kho khác hiến kế...

Hai vech mắm tôm được dây ra mấy bát. Không ổn! Hôm sau lại vẫn trò lục lợi, nghịch phá ấy. Anh em đều khó chịu bởi cả không gian vòm hang sục mùi mắm tôm. Nhưng lũ khí vẫn giương mắt ngó lại như thách thức!

Thủ kho Thành đã nghĩ ra cách. Một bữa đi làm về, Cường bỗng thấy một chú khỉ đực bị trói ghì kiểu trật cánh khuỷu vào một khúc cây to. Chú ta đang nằm quay lơ bên nồi cơm, chốc chốc lại gào lên thảm thiết.

Bây khi lúc đầu thì hoảng hốt. Sau cứ dạn dĩ gương mặt nhìn cảnh ấy. Ngày thứ hai, con khỉ đầu đàn mon men đến bên Thành ý chừng làm lành, thỏa thuận. Nhưng Thành kiên quyết đuổi ra.

Thành tưởng thủ phạm bị trói sẽ đói. Nhưng đến đêm nó lại được lũ bạn tiếp tế ngô.

Suốt một tuần như thế. Cái cách răn đe của Thành đã mang lại hiệu quả. Lạ lùng, sau khi cởi trói cho thủ phạm, trật tự đã được văn hồi. Cả bầy khỉ không lặp lại trò quấy phá lục lọi nữa. Anh Cường cười bảo Thành:

“Chả trách ở rạp xiếc người ta dạy được cả khỉ...”

Không có tiết mục xiếc nào ở khu hang kho vũ khí Kênh cả. Nhưng bầy khỉ, lúc này đã gần ba chục con quây quần xôm tụ ở ngách hang ngay cạnh. Những trò tinh nghịch đôi lúc quậy phá của chúng dường như mang lại chút niềm vui cho những người lính đang phải làm nhiệm vụ trong một môi trường hoàn cảnh đặc biệt?

Có! Đã có một trò “xiếc” duy nhất mà mấy anh em kho quân khí được chứng kiến. Một mùa ngô nọ,

chẳng hay trong đám khỉ ranh ma, đứa nào đã nghĩ ra, đã đầu tiêu? Cả đám khỉ, nhón, bé, chúng nhất loạt mỗi con dùng thứ dây *đỉnh* (một loại dây leo rất dai và bền) quấn quanh bụng. Chúng mò đến những đám ngô dân làng trồng khu vực ven chân núi đá. Con thì vài bắp, con thì một bắp lặn, giắt vào lưng. Vài chuyển thoăn thoắt đi về như thế đã có một đồng ngô dự trữ!

Tất nhiên, cái trò ăn cắp ngô của dân đã bị dân làng phát hiện, cùng kêu ca. Cậu Thành lại phải nghĩ ra cách để trị!

Một đêm, cả hang thoắt bị dựng dậy bởi âm thanh rú rít của bầy khỉ! Những luồng đèn pin bật sáng. Cường hoảng hốt khi thấy một khúc gì đó, đen chúi chúi bằng bắp chân, lừ lừ tiến tới đám khỉ! Trời ơi, một con trăn! Nó từ đâu xuất hiện vậy? Liệu đã nuốt thẳng khỉ nào chưa? Nhưng quan sát hồi lâu, chưa thấy triệu chứng gì của việc trăn hạ sát khỉ? Mà con trăn này trông lử khử? Hình như nó bị bệnh, bị ốm? Hay bị thương?

Tình mơ hôm sau, bầy khỉ đã nối nhau ra núi. Không gian vòm hang trở nên yên tĩnh. Nhưng cả hang lại huyền não bởi một sự kiện. Bên con trăn đang khoanh tròn chỗ hốc đá dưới vòm hang trú ngụ của lũ khỉ, hai con trăn con nhỏ xíu đang ngo nguậy! Thì ra con trăn hồi tối đau đẻ đã tìm đường vào đây!